

Den vita käppen

foto: Peter Holgersson/SRF

Den vita käppen hjälper den som inte ser att orientera sig i sin omgivning. Den visar också för omgivningen att personen inte ser.

Den vita käppen, synskadades egen symbol i världen, är ett av de äldsta och främsta hjälpmedlen för personer med synnedbrett. Användaren kan med käppen orientera sig i olika miljöer. Det kan handla om att hitta stolpen vid ett övergångsställe eller att ta reda på var en trappa börjar och slutar.

Vit käpp = visa hänsyn!

Den vita käppen är också ett sätt att uppmärksamma omgivningen på att personen är synskadad. Trafikanter som bilister och cyklister kan då ta hänsyn till detta.

Om du träffar på någon med vit käpp vid en hållplats eller ett övergångsställe, fråga då gärna om hen vill ha hjälp till exempel med att få veta vilken buss som kommer eller hjälp med att komma på rätt buss.

Om ticksignaler saknas vid övergångsstäl- len, får du gärna säga till när det blir grön

gubbe. Om det inte finns trafikljus alls, erbjud gärna din hjälp över gatan.

En vänlig gest betyder mycket och även om inte alla alltid har behov av den så finns det andra som välkomnar den desto mer!

Den Vita Käppens dag uppmärksammas den 15 oktober på många håll i världen.

Två hopfällbara typer

I Sverige används två olika typer av hopfällbara käppar. Den ena typen viker man samman till fyra korta delar som sitter ihop med ett starkt resårband som löper genom käppens insida.

Den andra typen fälls ihop som ett teleskop där delarna skjuts in i varandra. Den blir liten och behändig att stoppa undan när man inte behöver den – populärt kallad teleskopkäpp.

Inga undersökningar tycks vara gjorda för att utvärdera hur de svenska käpparna fungerar. ➤

Den vita kappen, fortsättning:

- erar i daglig användning för en större grupp synskadade. Likaså vet vi väldigt litet om hur välkänd den vita kappen är för allmänheten.

Tekniken att använda kappen har den synskadade personen lärt sig, för det mesta hos regionens syncentral.

Tusen år gammalt hjälpmedel

Mycket gamla målningar visar att blinda har använt käpp som hjälpmedel i tusentals år. Under 1500- och 1600-talen var käpparna ganska långa men från och med 1700-talet blev käpparna kortare.

Från den tiden finns böcker som skildrar hur synskadade allt mer använde käpp när de skulle ta sig fram i olika miljöer.

Start för vita käppar vid första världskriget

Under det första världskriget (1914–1918) började krigsskadade soldater i Frankrike använda sig av vita käppar, vilket snart spred sig till England och Amerika. I 1930-talets Amerika gavs blinda personer med vit käpp företräde i trafiken.

I Sverige introducerades den vita kappen på 1930-talet. Den vita kappen blev så småningom en symbol för blindhet över hela världen.

På tilläggstavlor i trafiken i Sverige är det

dock fem svarta punkter på gult, inramat av rött som gäller som information om att synskadade ofta rör sig där.

Hoover uppfann kapptekniken

I samband med rehabilitering av andra världskrigets amerikanska krigsblinda utarbetade blindskoleläraren R. Hoover den moderna kapptekniken, den så kallade Hoover-tekniken. Denna förflyttningsteknik består av pendelrörelser med en lång vit käpp.

Hoover-tekniken introducerades i Sverige på Tomtebodas blindinstitut vårterminen 1953 av gymnastikdirektör Anta Ryman, som var verksam där. Hon hade året innan på eget initiativ genomgått utbildning i USA.

Anta Ryman är den svenska kappteknikens portalgestalt och genom hennes insatser kom Sverige att bli något av ett föregångsland i Europa.

Aluminium är hittills det bästa materialet

Sedan Hoover låtit konstruera den första långa, ihåliga metallkappen följde några årtionden av experimenterande med olika material, till exempel glasfiber, blandningar med kolfiberförstärkning eller beryllium. Hittills har dock aluminiumkappen stått sig väl i konkurrensen.

Synskadades Riksförbund är landets företrädare för personer med synnedsättning.

Denna info finns i tryckt text, punktskrift, word-fil och DAISY. Laddas ner på srf.nu eller beställs hos SRF Kontorsservice, tel: 08-39 90 00 eller via e-post: kontorsservice@srf.nu